

USVOJEN PRIJEDLOG DODATKA NPOO-U ZA ZAVRŠNO USUGLAŠAVANJE S EUROPSKOM KOMISIJOM

Osigurana znatna sredstva za sanaciju zgrada

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Nastavljaju se intenzivne aktivnosti na poslijepotresnoj i energetske obnovi zgrada, a novim reformama i REPowerEU poglavljem ukupan iznos za sanaciju zgrada povećao se na 2,03 milijarde eura

Rok za podnošenje projektnih prijedloga za obnovu potresima oštećenih višestambenih zgrada produljen do 31. listopada 2023.

Energetska obnova višestambenih zgrada u sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. godine obuhvaćena je inicijativom 6. Obnova zgrada, odnosno investicijama C6.1. R1-I1 Energetska obnova zgrada te C6.1. R1-I2 Obnova zgrada oštećenih u potresu s energetske obnovom, a bit će sufinancirana s više od 70 milijuna eura bespovratnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost.

Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine je u protekloj razdoblju objavilo dva javna poziva

na dodjelu bespovratnih sredstava za energetske obnovu višestambenih zgrada. U travnju 2022. objavljen je poziv na energetske obnovu višestambenih zgrada neoštećenih u potresu na području cijele Republike Hrvatske, dok je u svibnju 2023. objavljen poziv na energetske obnovu višestambenih zgrada oštećenih u potresima iz ožujka i prosinca 2020. na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije.

Spomenutim pozivima sufinanciraju se tri kategorije obnove (integralna energetska, dubinska i sveobuhvatna), a posebno se potiče provedba dubinske i sveobuhvatne obnove zgrada većim in-

tenzitetom sufinanciranja (do maksimalno 80 posto za radove i do čak 100 posto za projektnu dokumentaciju). Prijavitelji su u mogućnosti, izuzev mjera energetske obnove, na svojim zgradama provesti i mjere povećanja sigurnosti u slučaju požara te osiguranja zdravih unutarnjih klimatskih uvjeta, a u sklopu sveobuhvatne obnove i mjere za unaprjeđenje ispunjavanja temeljnoga zahtjeva mehaničke otpornosti i stabilnosti zgrade, posebice radi povećanja potresne otpornosti zgrade (minimalno 10 posto iznad postojeće), kao i druge mjere kojima se unaprjeđuje ispunjavanje temeljnih zahtjeva za građevinu. Uz navedene mjere resorno ministarstvo sufinancira provedbu horizontalnih mjera, koje osim provedbe novih i rekonstrukcije postojećih elemenata pristupačnosti kojima se omogućavaju neovisan pristup, kretanje i korištenje prostora u skladu s važećim Pravilnikom o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (npr. dizalo, ram-

Obnova višestambene zgrade, poziv na dodjelu bespovratnih sredstava "Energetska obnova višestambenih zgrada oštećenih u potresima otvoren je do 31. listopada 2023.

Bespovratnim sredstvima sufinancira se obnova zgrada oštećenih u potresu

pa, vertikalno podizna platforma, koso podizna sklopiva platforma i sl.) uključuju mjere ugradnje elemenata zelene infrastrukture (zeleni krov, ozelenjeno pročelje, uređenje novih i postojećih zelenih površina), mjere održive urbane mobilnosti (izvedba parkirališta za bicikle) te elektromobilnost (punionice ili stanice za punjenje električnih automobila s pripadajućom infrastrukturom).

Također, u pripremi projektnih prijedloga u sklopu obaju poziva prijaviteljima je omogućena stručna podrška Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Sektora za energetska učinkovitost, radi što kvalitetnije pripreme i naposljetku provedbe projekata energetske obnove zgrada.

Poziv na dodjelu bespovratnih sredstava "Energetska obnova višestambenih zgrada oštećenih u potresima" objavljen je u drugoj polovini svibnja 2023., što je obveza koju je Ministarstvo preuzelo pri pujanjem Fonda za obnovu. Za tu su namjenu osigurana bespovratna sredstva Mehanizma za oporavak i otpornost u sklopu investicije C6.1. R1-I2 Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. godine u iznosu od 27 milijuna eura. Radi se o aktualnome, još uvijek otvorenome pozivu, a prvom izmjenom toga poziva podnošenje projektnih prijedloga u sustavu fondoviu potencijalnim prijaviteljima produljeno je do 31. listo-

Za sufinanciranje sveobuhvatne obnove moguće je prijaviti višestambene zgrade kategorije uporabljivosti U2

pada 2023. u 16.00 sati. Cjelokupna dokumentacija I. izmjene Poziva na dodjelu bespovratnih sredstava "Energetska obnova višestambenih zgrada oštećenih u potresima" dostupna je na mrežnim stranicama Ministarstva, a u Popisu izmjena navedene su sve izmjene napravljene u dokumentaciji Poziva. Cilj toga poziva jest provođenje integralne energetske obnove, dubinske obnove i sveobuhvatne obnove višestambenih zgrada oštećenih u potresima koje će rezultirati uštedom godišnje potrebne toplinske energije za grijanje (QH,nd) (kWh/god) od najmanje 50 posto u odnosu na stanje prije obnove na razini svakoga projektnog prijedloga. Iznimno, zgrade oštećene u potresu koje

su upisane u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske kao pojedinačno zaštićeno nepokretno kulturno dobro ili kao dio kulturno-povijesne cjeline trebaju ostvariti uštede primarne energije (Eprim) na godišnjoj razini od najmanje 30 posto u odnosu na potrošnju energije prije obnove zgrade. Provedbom energetske obnove ostvarit će se uštede energije i smanjiti emisije ugljikova dioksida te time doprinijeti dekarbonizaciji zgrada.

Pozivom će se sufinancirati izrada projektne dokumentacije i energetska obnova višestambenih zgrada oštećenih u potresima 22. ožujka te 28. i 29. prosinca 2020. na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije.

Za sufinanciranje prihvatljive su postojeće višestambene zgrade kategorija uporabljivosti U2, PN1, PN2, N1 i N2, a koje su već provele ili će provesti žurne sanacije odnosno nekonstrukcijsku ili konstrukcijsku obnovu zajedno s energetska obnovom. Za sufinanciranje sveobuhvatne obnove kojom se osim mjera energetske obnove unaprjeđuje mehanička otpornost i stabilnost zgrade povećanjem potresne otpornosti mogu se prijaviti samo višestambene zgrade kategorije uporabljivosti U2.

Prihvatljivi prijavitelji u sklopu toga poziva su uime i za račun suvlasnika višestambene zgrade ovlašteni predstavnik suvlasnika zgrade ili upravitelj zgrade. S

obzirom na produljenje roka za podnošenje projektnih prijedloga, i rok za postavljanje pitanja o Pozivu u segmentu pitanja i odgovori sustava fondovieu produljen je do 17. listopada 2023. do 16.00 sati.

Za energetska obnovu višestambenih zgrada neoštećenih u potresu ugovoreno 105 projekata, najviše u Karlovačkoj županiji

U sklopu prošlogodišnjega Poziva na dodjelu bespovratnih sredstava "Energetska obnova višestambenih zgrada" sklopljeno je ukupno 105 ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava s korisnicima, ovlaštenim predstavnicima suvlasnika i upraviteljima zgrada u ime i za račun suvlasnika zgrada. Ukupna vrijednost 103 aktivna projekta iznosi gotovo 69,98 milijuna eura, od čega više od 43,21 milijun eura čine bespovratna sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost u sklopu investicije C6.1. R1-I1 Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. godine. Pritom treba istaknuti kako je 91 projekt energetske obnove višestambenih zgrada ušao u inicijalnu alokaciju od 39,82 milijuna eura, dok je još 14 projekata ugovoreno na temelju Odluke ministra od 27. prosinca 2022. godine i odobrenja Ministarstva financija u svojstvu

tijela nadležnog za koordinaciju praćenja provedbe Nacionalnog plana i otpornosti 2021. – 2026. godine, čime je dopušteno ugovaranje do 10 posto iznad raspoložive alokacije spomenutoga poziva.

Te višestambene zgrade nalaze se u 20 hrvatskih županija, a najviše ih je, njih 19, u Karlovačkoj županiji. Na razini investicije C6.1. R1-I1 Energetska obnova zgrada potrebno je ostvariti uštede primarne energije (Eprim) na godišnjoj razini od najmanje 30 posto, a ugovorenim projektima energetske obnove višestambenih zgrada taj je pokazatelj znatno premašen jer prosječna ušteda godišnje primarne energije (Eprim) za ta 103 projekta iznosi gotovo 60 posto. Visok je i postotak prosječne uštede godišnje potrebne toplinske energije za grijanje (QH,nd) u odnosu na minimalnu od 50 posto koju je potrebno ostvariti na razini svake pojedinačne zgrade, a koji iznosi nešto više od 70 posto. Najčešći energetski razred prije obnove je D, dok je najčešći očekivani energetski razred nakon obnove B. Od ukupno 103 aktivna projekta energetske obnove višestambenih zgrada 86 projekta provodit će integralnu energetska obnovu, jedan projekt integralnu obnovu s mjerama zaštite od požara, a njih 16 dubinsku obnovu. Sufinanciranje ener-

getske obnove višestambenih zgrada EU-ovim novcem nastavit će se preko financijskih instrumenata u narednomu financijskom razdoblju u sklopu programa Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027., a Ministarstvo ulaže dodatne napore u cilju osiguravanja sredstava za provedbu energetske obnove višestambenih zgrada i iz drugih raspoloživih EU-ovih izvora.

Usvojen prijedlog dodatka NPOO-u za završno usuglašavanje s Europskom komisijom

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 31. kolovoza 2023. usvojila Prijedlog dodatka Nacionalnome planu oporavka i otpornosti za završno usuglašavanje s Europskom komisijom. Tim dodatkom modificirane su pojedine komponente NPOO-a te su dodane nove reforme i REPowerEU poglavlje čija je svrha dekarbonizacija zgrada, ubrzanje energetske tranzicije za održivo gospodarstvo, razvoj konkurentnoga energetski održivog i učinkovitog prometnog sustava.

Jedna od komponenti koja je dio dodatka NPOO-u jest Inicijativa C6.1 Obnova zgrada. Prvobitna alokacija iznosila je 789.037.096 eura, dok je usvojenim dodatkom predložena dodatna alokacija u iznosu od 1.241.545.000 eura, čime ukupna alokacija za dekarbonizaciju zgrada iznosi približno dvije milijarde eura. Veći dio sredstava iz dodatka NPOO-u odnosi se na energetska obnova zgrada oštećenih u potresu (931 milijun eura), a manji dio na energetska obnova zgrada neoštećenih u potresu (281,77 milijuna eura). Dakle, ukupno su osigurane 2,03 milijarde eura, od čega se na obnovu zgrada oštećenih potresom odnosi 1,525 milijardi eura, a na ostale zgrade 505 milijuna eura.

Dodatnom alokacijom u planu je obnoviti dodatnih 337 000 kvadratnih metara zgrada oštećenih u potresu te dodatnih 598 000 kvadratnih metara zgrada neoštećenih u potresu. Dodatak Nacionalnome planu oporavka i otpornosti u sklopu Inicijative C6.1 Obnova zgrada sadržava modifikaciju četiriju postojećih reformi i povezanih investicija te tri nove reforme. U sklopu postojećih reformi planiran je nastavak započetih investicija u ener-

U sklopu prošlogodišnjeg Poziva, ugovoreno je 105 projekata za energetska obnova zgrada

Planirana je provedba pilot-projekata za kružnu uporabu građevnog otpada iz zgrada kulturne baštine

getska obnovu zgrada. Za zgrade neoštećene u potresu planirana dodatna alokacija bit će raspodijeljena na već zaprimljene projektne prijedloge po provedenim pozivima koji su do sada bili na rezervnim listama jer za njih nije bilo dostatnih sredstava. To je dobra vijest jer stanari tih zgrada sada imaju novu priliku koristiti sredstva koja su im bila nedostupna. Također su planirani novi javni pozivi, prvenstveno za energetska obnovu višestambenih zgrada.

Kroz energetska obnovu zgrada oštećenih u potresima nastavlja se proces obnove i dekarbonizacije oštećenih zgrada na području Zagreba, Banovine i ostalih pogođenih područja. Za zgrade javnoga sektora financiranje započeto kroz Fond solidarnosti kontinuirano se nastavlja kroz Mehanizam za oporavak i otpornost. U dodatku Planu predlaže se izmjena određenih pokazatelja reforme C6.1.R2 Razvoj adekvatnih vještina u kontekstu zelenih poslova potrebnih za obnovu nakon potresa.

Plan stambene politike

U sklopu reformi C6.1.R3 Povećanje učinkovitosti, smanjenja administrativnog opterećenja i digitalizacija procesa obnove osnažuje se uloga postojećih *one stop shopova* koji će sudjelovati u kampanjama u cilju podizanja razine svijesti građana o važnosti participacije, suradnje i aktivnoga angažmana u planiranju i donošenju odluka o urbanim pitanjima. Kroz strategije zelene urbane obnove stvorit će se temelji za dugoročni održivi razvoj gradova i općina, a dodatna alokacija omogućit će financiranje zelenih strategija i projekata za koje nije bilo sredstava u sklopu inicijalne alokacije. Planirano je i uvođenje novih reformi, ponajprije provedba pilot-projekta za kružnu uporabu građevnoga otpada iz zgrada sa statusom kulturnoga dobra. Bit će uveden i novi model za pripremu, organizaciju i provedbu programa obrazovanja odraslih usmjerenog na razvoj zelenih vještina i kompetencija u građevinskom sektoru za strane radnike iz trećih zemalja.

Zaključno, planirano je i unaprjeđenje okvira stambene politike kroz donošenje nacionalnog plana stambene politike i akcijskih planova, inovativnog programa usmjerenog na podizanje kvalitete stanovanja, javnoga sustava za učinkovitije upravljanje stanovima i pilot-programa za mlade. Nacionalni plan stambene politike bit će prvi srednjoročni strateški dokument iz toga područja čija je svrha građanima omogućiti priuštivo i kvalitetno stanovanje.

Izvor:

- MPGI
- <https://www.obnovi.hr/wp-content/uploads/2022/03/energetska-obnova-VS-1024x688.jpg>
- <https://www.vecernji.hr/media/img/8a/24/c1d8ae4feb9a670d7108.jpeg>
- <https://bucket.index.hr/b/index/10ba617f-f9dd-436a-bcdd-3cbb9865dd5b.jpg>
- <https://cityportal.hr/wp-content/uploads/2023/05/eo-slike-skela-bez-skele-e1685010659733.jpg>